

Illúziók és realitások a református internátusi nevelésben

„Honnan veszed a bátorságot?”

Ami látszik...

És ami nem...

„...mert annyi mosoly, ölelés fönnakad
a világ ág-bogán.” (József Attila)

The background is a solid teal color. In the bottom right corner, there is a dark teal silhouette of a mountain range with jagged peaks.

A református közoktatás helyzetének változásai Magyarországon

- ◆ 1940-es években: 1000 népiskola, 14 polgári iskola, 8 tanítóképző, 24 gimnázium.
- ◆ 1950-1989 között: 1 gimnázium, 2 teológia
- ◆ 1990 után megkezdődött az intézményrendszer újrászervezése
- ◆ 2014: mintegy 160 intézmény, közel 50.000 diák, 3.000 pedagógus.

- ◆ Míg 1990 után nagy társadalmi viták voltak az átvételek, iskolaalapítások kapcsán, addig 2012-ben 33 intézményt vett át a református egyház.
- ◆ 2013 januárjában a közoktatási intézmények fenntartása az államhoz került. Az önkormányzatok sorban ajánlották fel iskoláikat.

Közvélemény (internetes fórumok) *„erősebb, összetartóbb közösség”*

„magas színvonalú oktatás”

„Közvetlenebb tanár-diák kapcsolat”

„Sokféle tanórán kívüli program”

„erőltetik a vallást”

*„Álszent papok és apácák lepik el
az iskolát.”*

A református iskolák típusai (Kopp Erika 2005)

- **Tradíciók továbbörökítésének elvén szerveződő modell** (Hagyományos református kollégiumi tradíciókat követő nevelés. Az iskola szigorú normákat közvetít. A normák közvetítésében kiemelt jelentőségű a közösség. A diákok és tanárok közti viszony szoros, tekintélyen alapuló. Gyülekezet-iskola kapcsolata erős.)
- **Tradíciók újraértelmezése elvén szerveződő modell** (másodlagos cél: hídverés a modern világból érkező fiatalok és a református tradíció között. A tanár-diák kapcsolat partnerségen alapul. A legkevésbé szigorú. Erős közösségi önszerveződés. Domináns a szülővel kialakított kapcsolat.

Hatékony oktatás elvén szerveződő modell

- ◆ Másodlagos cél: A diákok minél eredményesebb, hatékonyabb oktatása. Az iskola életében az oktatáshoz kötődő szerepek a legfontosabbak, a közösségi élet formáinak megteremtése kevésbé hangsúlyos. A tanár-diák viszony kevésbé szoros, mint a két másik modellben. Bibliai szemlélet főleg a hittanhoz kapcsolódó tárgyakban jelenik meg.

Bacskai Katinka: Református iskolák tanárai (2008)

- ◆ 2008-ban kb. 2500 pedagógus dolgozott református iskolában. A felmérésben részt vett: 169

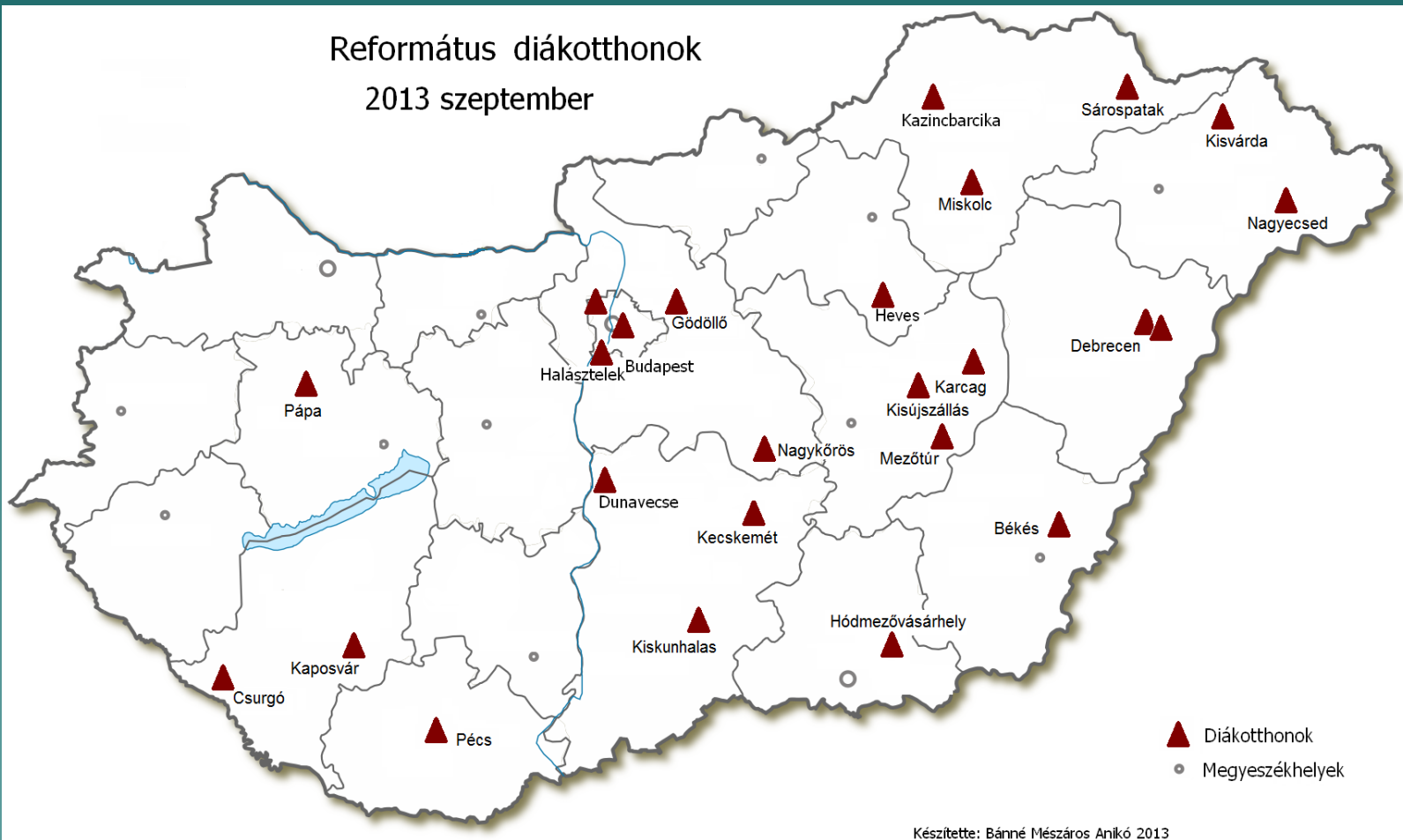
Vallási megoszlás

- ◆ 25-59 éves korcsoportban „Egyház tanítása szerint vallásos” 9%.
- ◆ Református iskolák tanárai közt: 52%.
- ◆ Ebből református: 64%

Illúziók és realitások a magyarországi középfokú református internátusi nevelésben

- ◆ 2014 tavaszán hét református középiskolai diákokthon 764 tanulójának válaszait 4 állami fenntartású kollégium 191 diákjának véleményével hasonlítottuk össze. Összesen 955 kérdőívet dolgoztunk fel.
- ◆ A nevelő-diák, diák-diák kapcsolatra, az intézmény értékrendjének egységességére, annak elfogadására vonatkoztak az állítások, melyeket 1-4 között kellett értékelniük. (1: teljességgel nem értek egyet, 4: teljesen egyetértek.)

Református diáktotthonok 2013 szeptember

- ◆ 1. Jól érzem magam a kollégiumban.
- ◆ 2. A legjobb barátaim a kollégiumban laknak.
- ◆ 3. Úgy gondolom, hogy társaim elfogadnak, kedvelnek a kollégiumban.
- ◆ 4. A kollégium szabályai igazságosak.
- ◆ 5. A nevelők következetesen betartatják a szabályokat.
- ◆ 6. Vannak olyan diákhagyományok a kollégiumban, amelyek bántóak.
- ◆ 7. Ha majd középiskolás lesz a gyerekem, szeretném, ha ő is kollégista lenne.
- ◆ 8. Minden kollégiumi nevelő ugyanolyan elvárásokat képvisel.
- ◆ 9. Elfogadom, és követendőnek tartom a kollégium értékrendjét.
- ◆ 10. Kollégiumi nevelőim és családom elvárásai velem szemben ugyanazok.
- ◆ 11. Otthon többet várnak el tőlem, mint a kollégiumban.
- ◆ 12. Van olyan nevelőm, akivel személyes témákról is tudok beszélgetni.
- ◆ 13. A nevelők megértik a diákok problémáit.
- ◆ 14. Nevelőimmal szoktunk világnézeti (vallási) kérdésekről is beszélgetni.
- ◆ 15. Kollégista társaimmal szoktunk világnézeti (vallási) kérdésekről is beszélgetni.

eredmények

fenntartó	Nevelőimmal szoktunk világnézeti (vallási) kérdésekről is beszélgetni.	A kollégista társaimmal szoktunk világnézeti (vallási) kérdésekről is beszélgetni	ANOVA
egyházi	2,51	2,79	***
állami	1,78	2,17	***

A nevelői munka értékelése intézménytípusonként (átlagértékek) N=956 fenntartó	A nevelők következetesen betartatják a szabályokat	Minden kollégiumi nevelő ugyanolyan elvárásokat képvisel	Van olyan nevelőm, akivel személyes témákról is tudok beszélgetni	A nevelők megértik a diákok problémáit	Nevelőimmal szoktunk világnézeti (vallási) kérdésekről is beszélgetni.
egyházi	3,07	2,10	2,86	2,60	2,51
állami	2,93	2,19	2,74	2,66	1,78

A nevelőkhöz fűződő viszony átlagértékei református internátusokban

Intézmények	A nevelők következetesen betartatják a szabályokat	Minden kollégiumi nevelő ugyanolyan elvárásokat képvisel	Van olyan nevelőm, akivel személyes témákról is tudok beszélgetni	A nevelők megértik a diákok problémáit	Nevelőimmel szoktunk világnézeti (vallási) kérdésekről is beszélgetni.
R1	3,11	1,98	2,88	2,67	2,71
R2	3,18	2,16	2,75	2,67	2,34
R3	2,61	1,92	2,69	3,15	3,00
R4	3,55	3,13	3,48	3,41	2,35
R5	2,59	2,06	2,91	2,54	2,42
R6	2,98	2,01	2,63	2,32	2,31
R7	3,08	2,30	2,86	2,90	2,68
<i>átlag</i>	3,08	2,22	2,89	2,81	2,54
különbség	0,96	1,21	0,85	1,09	0,69

Az intézmény egészéhez való viszonyulás átlagértékei

Intézmények	A kollégium szabályi igazságosak	Vannak olyan diákhagyományok a kollégiumban, amelyek bántóak	Elfogadom és követendőnek tartom a kollégium értékrendjét	A kollégium nevelői és családom elvárásai velem szemben ugyanazok	Otthon többet várnak el tőlem, mint a kollégiumban
R1	2,39	1,79	2,79	2,50	2,44
R2	2,44	1,48	2,82	2,36	2,12
R3	2,30	1,61	2,92	2,38	2,50
R4	2,03	1,37	3,51	3,10	2,82
R5	2,59	1,98	2,73	2,44	2,61
R6	2,00	1,97	2,56	2,26	2,27
R7	2,94	1,97	3,15	2,38	2,52
<i>Átlag</i>	<i>2,38</i>	<i>1,74</i>	<i>2,93</i>	<i>2,49</i>	<i>2,47</i>
különbség	0,94	0,61	0,95	0,84	0,45

Diákok kötődése kortárs csoporthoz kollégiumon belül

(<u>átlagérté</u>) N=956 fenntartó	Jól érzem magam a kollégiumban	A legjobb barátaim a kollégiumban laknak	Úgy gondolom, hogy társaim elfogadnak, kedvelnek a kollégiumban	Ha majd középiskolás lesz a gyerekem, szeretném, ha ő is kollégista lenne	A kollégista társaimmal szoktunk világnézeti (vallási) kérdésekről is beszélgetni
egyházi	3,03	3,05	3,27	2,83	2,79
állami	3,13	3,03	3,25	2,63	2,17

fenntartó	A kollégium szabályi igazságosak	Vannak olyan diákhagyományok a kollégiumban, amelyek bántóak	Elfogadom és követendőnek tartom a kollégium értékrendjét	Kollégium nevelőim és családom elvárásai velem szemben ugyanazok	Otthon többet várnak el tőlem, mint a kollégiumban
egyházi	2,39	1,82	2,77	2,41	2,41
állami	2,54	1,60	2,81	2,42	2,41

A felmérés néhány érdekes eredménye

- ◆ Az egyes internátusok megítélésében nagyok a különbségek.
- ◆ A református internátusok lakói nem érzékelnek egységesebb értékrendet, egységesebb elvárásokat a nevelők részéről.
- ◆ Nem tartják megértőbbnek nevelőiket, mint állami intézményekben lakó társaik.

Összegzés

„Emeljétek föl szívünket! Azé, aki fölemeli.” (József Attila)